

Kráľovské územie LEVa

OBSAH:

- Úvodník
- Čo je PHSR?
- Tvorba PHSR
- Leto 2013 v území
- Exkurzia Dánsko
- Úspešné projekty
- Čo je nové v MAS
- Projekty spolupráce
- Retrojurmarmark 2013

Predseda OZ MAS LEV:

Ing. Andrea Hradiská, PhD.
 tel.: + 421 53 4699 066
 mobil: 0903 449 327
 e-mail: hradiska@maslev.sk

Telefón: + 421 53 4699 065

Manažér MAS:

Ing. Katarína Pjataková
 pjatakova@maslev.sk

Administratívny asistent:

Ing. Zuzana Šínová
 sinova@maslev.sk

Účtovník:

Mgr. Gabriela Vaľková
 valkova@maslev.sk

Redaktor, aktivity projektu spolupráce:

Ing. Mariana Malecová
 malecova@maslev.sk

Mávnutie motýľích krídel!

Verím, že ste už počuli vedecké vyjadrenie, že i mávnutie motýľích krídel môže spôsobiť hurikán. A keď sa takýchto motýľov spojí naraz a viac, prípadne niekoľko za sebou, potom je hotové „tornádo“ na svete. Takéto turbulencie zažíva aj kancelária MAS LEV. Motýľie krídla byrokracie a administrácie mávajú čoraz intenzívnejšie pred končiacim sa programovacím obdobím. A keďže všetko so všetkým súvisí, každé rozhodnutie na národnej úrovni sa premieta na úroveň lokálnu. Opačne to akosi nejde, napriek základnému princípu prístupu Leader „zdola nahor“ ☺.

V kancelárii združenia MAS LEV finišujeme s rozalokovaním posledných zdrojov, ktoré akosi nie a nie „dorozdávať“ konečným prijímateľom. Nie preto, že by neboli témy projektov, alebo záujemcovia o tieto zdroje... dôvodom je byrokracia. Spomínam si na vyjadrenia štátnikov, že procesy administrácie pri fondoch EÚ budú jednoduchšie. Oni sú však čoraz viac spleťtejšie. Vyhlasujeme, prehlasujeme, čestne sa zaväzujeme, čestne vyjadrujeme nezaujatost', že nemáme žiadne väzby s dodávateľmi prác a služieb... Česť daná čestným prehlásením však nemá oporu v systémoch, preto svoju česťnosť ešte musíme zdokladovať vyjadreniami organizácií, pod ktorých agendu častokrát ani nespadáme. Pretože si ako ľudia neveríme... pretože česť sa zrejme vytratila alebo je považovaná za niečo historické. A tak iné inštitúcie musia o Vás deklarovať, že ste ako žiadateľ „zdatný“, životaschopný, že nie ste v likvidácii, a najmä nikomu nie ste nič (to jest ani jedno euro) dlžný a tak. Elektronický systém zavádzaný na tento účel zjavne nestačí. V tomto systematickom kolose následne odôvodňujeme, vysvetľujeme, argumentujeme žiadame o zmeny, žiadame o výnimky (v danom prípade bezúspešne ☺). Prístup Leader je definovaný ako špecifický nástroj a model fungovania verejno-súkromného partnerstva. Pôvodná iniciatíva, ktorá podporuje lokálnu demokraciu i lokálnu ekonomiku si úspešne prerazila cestu do programu Leader, aby narazila iniciatíva a celkom ostrá kosa na kameň.

A napriek tomu, že chceme a i preberáme zodpovednosť do svojich rúk, sú nám práve programovo zväzované. Chceli by sme v zmysle princípov Leader podporovať ekonomiku prostredia, v ktorom žijeme. Tie subjekty, tých živnostníkov, tých dodávateľov, ktorí by sa spoločne s nami mali podieľať na tvorbe hodnôt a posúvať naše územie dopredu. Hovorím chceli by sme a mali by sa, pretože legislatíva, najmä zákon o verejnom obstarávaní v jeho neustálych aktualizáciách, ale i mnohé ďalšie pravidlá, či usmernenia rovnako v neustálych aktualizáciách tomu v skutočnosti zamedzujú. Zákony sú však zákony, pravidlá sú pravidlá a mali by sa dodržiavať - všetkými. Tak na národnej, ako i regionálnej, či lokálnej úrovni.

Už dlhšiu dobu sa zamýšľam, koľkými očami i rukami prejde jedna žiadosť o nenávratné finančné prostriedky, koľko úsilia na každom úseku kontroly je tomu venované, koľko ľudí je do tohto procesu vtiahnutých... A napriek tomu sa na Slovensku deje to, že po zrealizovaní projektu, ho pre nejaké porušenie, či ľudskú chybu nie je možné preplatiť. Finančné prostriedky ťažko získané v konkurencii o dané zdroje, ale aj finančné výdavky spojené s úsilím získať takéto zdroje sa napokon prepádajú naprieč celým systémom.

V rámci pomenovaného potom človek uvažuje, či môžeme neustále deklarovanú a požadovanú efektívnosť vynakladania zdrojov vytvorených z našich daní a daní európskych poplatníkov považovať ešte stále za efektívnu.

Pred časom som si so záujmom prečítala článok v TRENDe (34/2013), kde nominovaný TOP manažér Ondrej Smolár v článku „**Mám rád ľudí, ktorí sa nevzdávajú**“ vyjadril názor: „*Možno som radikálny, ale zdá sa mi, že nie sme zrelí na efektívne použitie týchto peňazí a bolo by lepšie, keby sme ich nemali. Možno by Slovensko napredovalo rýchlejšie, viac by sme sa sústredili na vlastné sily a ich efektívne využitie*“.

Pokračovanie str. 2

O ľuďoch s ľuďmi

Pokračovanie: Čiastočne s týmto názorom súhlasím, a dovoľím si povedať, že nastavený systém podpory brzdí rozvoj ekonomiky, najmä lokálnej a tiež kriví podnikateľské prostredie práve preto, že tieto zdroje nevieme efektívne využívať. Tá neefektívnosť je daná z môjho pohľadu nielen, ale aj nastaveným nepružným a príliš byrokratickým systémom, kde v zmysle hospodárnosti „chránime“ každý cent, pričom nám milióny (možno i miliardy) EUR unikajú. Predovšetkým vo verejnom sektore nevieme priamo vypočítať efektívnosť využitia vynaložených verejných zdrojov na zrealizovaný projekt, preto úvahy o efektívnosti stoja a padajú na subjektívnom názore zainteresovaných.

Práve prístup Leader, ktorý rozvoju zaostalého vidieka napomáha prostredníctvom verejno-súkromného partnerstva riešiť problémy komunity, je dobrou cestou efektívnejšieho využívania zdrojov. To by však muselo ísť skutočne o prístup Leader, nie o jeho deformovanú verziu. To by skutočne musela byť vôľa ľudí tieto princípy aplikovať do praxe, tak ako sa o to snažíme v MAS LEV. Teda aspoň do tej miery, do ktorej nám to národná úroveň dovoľuje.

Ak by boli správne pochopené princípy prístupu Leader, ak by aj na národnej úrovni vnímali komunitne vedený miestny rozvoj tak, ako to zaviedla iniciatíva, ak by česť a charakter na všetkých stranách vytvorili dôverné prostredie, kde je možné vytvárať hodnoty bez obáv, potom by bolo možné aplikovať Leader bez zbytočných regulí a obmedzení.

Som zrejme príliš veľký idealista, keď si myslím, že systémy a tento byrokratický kolos je možné jednoducho zjednodušiť, že i zákony a pravidlá, ktoré je potrebné rešpektovať robia len a len ľudia. Ale sila a múdrosť tkvie v tom, že som si vedomá, že sa ešte nenachádzame v správnom čase a možno ani na správnom mieste. Viem však, že systémy sa tvoria, no i padajú, aby sa mohli vytvoriť o čosi lepšie. Často sa teda točíme v kruhu s nádejou, že nový deň prinesie lepší zajtrajšok. **Skúsme ten kruh trošku natrhnuť ☺, aby sme z neho aspoň na chvíľu mohli uvidieť motýľa, ktorý si len tak sedí na kvete a práve v danom okamihu nemáva krídlami. Čo keby sme už tento deň vnímali ako náš zajtrajšok? V obyčajnej jednoduchosti je totiž krása i prehľadnosť.**

Ing. Andrea Hradiská PhD.

Ako sa tvorí PHSR

Príprava a následná tvorba plánu sociálno-ekonomického rozvoja obce, či mesta je dlhodobý proces a vyžaduje niekoľko spoločných stretnutí všetkých, ktorí na tom pracujú. Je prínosné, aby boli k plánovaniu prizvaní odborníci, ktorí budú celý proces viesť a zabezpečia, aby počas stretnutí uskutočnených v obciach sa neodbiehalo od určenej témy (spolupráca je potom intenzívna a efektívna). Okrem toho miestni partneri by mali pomáhať pripravovať konzultácie s občanmi a miestnym zastupiteľstvom. Jednou z podmienok je teda existencia fungujúceho partnerstva (verejno-súkromného) a skúsenosti z predchádzajúcej práce v území.

Zapojenie miestnych ľudí do PHSR

Miestni ľudia musia byť sami autormi rozvojových procesov, ktorých budú predsa hlavnými nositeľmi. Vy sami najlepšie poznáte seba a svoje okolie, jeho možnosti a problémy. Rovnako veľmi dobre viete o svojich potrebách a potrebách svojich detí a nevyhnutne musíte mať prvé právo rozhodovať a svojej budúcnosti, čo je základný princíp demokracie. Zapájanie obyvateľov územia do rozvojového procesu je nevyhnutné vo všetkých jeho fázach **od začiatku – pri tvorbe myšlienok až po ich realizáciu v praxi.**

V krajine, ako je Slovensko, ktorého občania doteraz neboli zvyknutí rozhodovať o svojich záležitostiach, je postup rozvojových procesov zdola nahor obzvlášť dôležitý a má hlavnú úlohu v rozvoji občianskej spoločnosti. Preto aj v území MAS LEV sa v tomto procese sa ešte stále učíme samostatnosti a nevyhnutnosti prebrať zodpovednosť sami za seba a za svoje rozhodnutia.

Expertí s ľuďmi

Vonkajšie poznatky o okolí prinášajú experti a konzultanti, ktorí pôsobia skôr ako facilitátori. Tí nenavrhnú riešenia, ale prinášajú informácie potrebné na vytvorenie reálneho pohľadu domácich na ich vlastný rozvoj.

Ide o prácu **S ľuďmi** a nie **PRE ľuďmi**. Toto všetko si žiada veľa času, trpezlivosti, pretože proces je náročný, dlhodobý a pomalý.

V procesoch prípravy dlhodobej stratégie, ktorú realizovali v tom čase Centrum prvého kontaktu Levoča v spolupráci s Mestom Levoča môžeme verejnosti pripomenúť, že sme získali ocenenie za podporu miestnej demokracie. Cena za podporu miestnej demokracie udeľovaná v súťaži *O ľuďoch s ľuďmi* je ocenenie za zavádzanie a uplatňovanie takých metód a procesov v praxi, ktoré motivujú občanov zaujímať sa o veci verejné, podieľať sa na rozhodovaní a vytvárať aktívnu občiansku spoločnosť.

Štyria dôležití miestni partneri v rozvoji

Rozvoj vidieka sa nezaobíde bez prítomnosti inštitúcií, ktoré patria do štyroch hlavných skupín partnerov – samospráva, štátna správa, tretí sektor a súkromný sektor. Ani jednu z týchto skupín nemožno vylúčiť, každá totiž zasahuje do iných oblastí politického, ekonomického a spoločenského života a vynechanie čo len jednej z nich, by znamenalo oslabenie rozvojového procesu.

Tvorba Plánu hospodárskeho a sociálneho rozvoja (PHSR) s využitím prístupu Leader

Aktivizácia občanov

Pri aktivizácii občanov je pravdepodobné, že sa objavia „lídri“ – ľudia, ktorí dokážu presvedčiť ostatných, vedú niečo zorganizovať, zabezpečiť atď. Niektorí lídri zakladajú organizácie, ktoré pomáhajú riešiť problémy, vytvárajú partnerstvá v komunite a spoluprácu.

„Kde chýbajú peniaze, pomôže nápad.“

Na Slovensku je ešte veľa spiacich vidieckych komunít.

Snívajúce komunity majú víziu a aktivistov, ale nevedia ako premeniť sny na skutočnosť.

Plánujúce komunity majú víziu a plán, ale ešte nevedia ako tento plán realizovať.

Realizujúce komunity majú prípravné projekty na realizáciu svojich plánov a postupne ich realizujú. Komunity, ktoré realizujú bez komplexného plánovania sa musia vrátiť o krok späť.

Nové podnikajúce komunity budú vznikať postupne. Ich hlavné atribúty budú – výmena nápadov a skúseností s inými komunitami, budú sa navzájom učiť, spoločne lobovať za nevyhnutné zmeny a podnikať kdekoľvek vo svete. Aby takéto komunity mohli vzniknúť, **všetky tri sektory – štátny, súkromný a mimovládny musia spolupracovať a vytvoriť zmeny smerom zdola nahor.**

S čím sa musíme pri tvorbe PHSR popasovať?

Povedané nemusí byť vždy vypočítané.

Vypočítané nemusí byť vždy pochopené.

Pochopené nemusí byť vždy prijaté.

Prijaté nemusí byť vždy realizované.

Riadenie je dobré, pokiaľ funguje, ale vedenie je cestou k víťazstvu.
JACK WELCH

V celej histórii boli vynikajúcimi lídrami obyčajní ľudia s neobyčajnou víziou - a so schopnosťou túto víziu povedať.
PETER URS BENDER

Ľudia, ktorí sú dostatočne šialení nato, aby si mysleli, že môžu zmeniť svet, to nakoniec dokážu.
STEV JOBS

Kroky pri tvorbe PHSR v praxi

Zapájanie širokej verejnosti do procesu programovania na miestnej úrovni (metódy informovania: anketa, občasník, načúvanie, obecné stretnutia, pracovné skupiny, komunikačné centrá a podobne).

Tvorba vízie - predstava o budúcej podobe obce (jej úlohou je plnenie predstáv ako bude vyzerat' ich obec o 10 rokov, naučiť jednotlivcov spoločne pracovať).

Audit zdrojov (ľudský, spoločenský, materiálny, fyzický, prírodný, ekonomický).

SWOT analýza (identifikácia silných a slabých stránok, príležitostí a ohrození).

Analýza problémov (vyprofilovanie problémových oblastí).

Analýza a stanovenie cieľov a priorít (určenie strategických a špecifických cieľov).

Tvorba akčných plánov, rozpočet (plán na dosiahnutie cieľov).

Prieskumu verejnej mienky sa pri formovaní v súčasnosti implementovanej stratégie rozvoja zúčastnilo (v rokoch 2007-2008) 351 účastníkov z verejného, súkromného a občianskeho sektora; počas stretnutí v 25 obciach územia sa s nami o svoje názory a postoje podelilo 325 občanov. Vrátilo sa nám 926 dotazníkov prieskumu zo základných a stredných škôl.

V tejto súvislosti sme pre Vás pripravili prieskum verejnej mienky, čo je začiatok plánovacích procesov novej integrovannej stratégie rozvoja územia. A napriek tomu, že zástupcovia miest a obcí postupne získavajú zmluvy na realizáciu projektov, ešte istý čas potrvá, kým sa efekt z ich realizácie prejaví. Dovtedy Vás prosíme o vyplnenie dotazníkov, aby ste nám poskytli spätnú väzbu, čo je pre nové obdobie z Vášho pohľadu prioritné, na čo máme zamerať svoju pozornosť, pretože dôležité je, aby sme sa v našom území cítili čoraz komfortnejšie.

Leto 2013 v území MAS LEV telegraficky

SPIŠSKÉ PODHRADIE:

Mesto oslávilo tohto roku 20. výročie zaradenia do zoznamu UNESCO pod názvom: Spišský hrad a jeho okolie, o 16 rokov neskôr doplnený o historické mesto Levoča (2009).

V priebehu celého roka sa predstavovali návštevníkom a miestnym najvýznamnejšie pamiatky. Koncerty hudobných skupín, vážnej ale aj ľudovej hudby, predstavenie synagógy a židovského spoločenstva, divadelné vystúpenia, Kráľovský maratón, 20 Mierových kilometrov okolo Spišského hradu, 1150. výročie príchodu sv. Cyrila a Metóda na Veľkú Moravu a mnohé ďalšie akcie.

BRUTOVCE:

Brutovce tento rok žili!

Život v tejto obci je pestrý a rozmanitý. Množstvo podujatí láka aj mnohých návštevníkov prísť si pozrieť alebo na vlastnej koži okúsiť ich pohostinnosť, dobré srdce. Krásne melódie a básne počas trvania „brutovskej rubaňi“ ešte aj dnes rezonujú v spomienkach ľudí.

Japonská cisárska rodina si počas svojho pobytu na Slovensku vybrala túto dedinku ako miesto spoznávania ľudovej vidieckej kultúry. Svojou návštevou poctili rodinku Michala Smetanku, známeho nielen zvučnou fujarou.

Ďalšou vzácnou návštevou bol Antonín Gondolán (rodák z Brutoviec) so súrodencami Evou a Františkom. Večer spríjemnili Brutovčanom svojim hudobným predstavením. Spolu so svojimi tromi bratmi a sestrou založil skupinu Súrodenci Gondolánovci, ktorá sa preslávila po celom svete.

DÚBRAVA:

Koniec leta v obci bol zavŕšený už tradičnou akciou "Dúbrava - Rajtopiky" (19. ročník) a 11. ročníkom súťaže vo varení pirohov "Dúbravské pirohy". Turistického pochodu sa zúčastnilo

cca 180 ľudí. Najmladším účastníkom výstupu na Rajtopiky bol Čumitta D. (r. 2008), najstarším Böttcher R. (r. 1943). Vo varení pirohov súťažilo 5 družstiev a pirohy prišlo ochutnať 600 ľudí. Pre zlé počasie sa súťaž nemohla riadiť klasickými pravidlami, preto sa porota rozhodla, že sa všetky súťažné družstvá umiestnili na prvom mieste. Je skvelé mať toľko víťazov!

OLŠAVICA:

Netradičná slávnosť venovaná odhaleniu pamätnej tabule k vojnovým udalostiam v súvislosti so záchranou židov, prenasledovaných vtedajším režimom zviditeľnila meno tejto maličkého obce. Súčasťou programu bola prezentácia výstavy na tému „HOLOKAUST.“ Na podujatí sa zúčastnili priamo osobnosti zachránených židov a občania, ktorí poskytli zachráneným prístrešie. K dôležitosti a dôstojnosti prispeli svojou prítomnosťou mnohé osobnosti.

Počas prednáškovej časti vystúpili pamätníci týchto udalostí. Z príbehov zaujal najmä príspevok v.d.o. Jozefa Mošleja - synovca nebohého Michala Mošleja oceneného Izraelským vyznamenaním „Spravodlivý medzi národmi.“ Príbehy priamych účastníkov – zachránených židov, ktorí pre pokročilý vek sa nemohli zúčastniť slávnosti boli prezentované prostredníctvom ich výpovedí formou videozáznamov.

Výstava

Odborná prednáška

SPIŠSKÝ ŠTVRTOK:

Celý program osláv 750. výročia prvej písomnej zmienky o obci bol pestrý a pútavý. Slávnostná odborná konferencia venovaná predhistorickému obdobiu obce, umeleckým hodnotám, sprevádzaná kultúrnym programom (folklórne skupiny, dychová hudba, DRIŠLAK) vystriedalo slávnostné odovzdávanie ocenení obce (2x čestné občianstvo, 19 x cena obce, 9 x cena starostu). Oslavy výročia vyvrcholili slávnostnou svätou omšou celebrouvanou rodákmi z obce.

V rámci výstavy „MOJA RODNÁ“ sa podarilo zozbierať okolo 300 dobových fotografií o tom ako žili ľudia v minulosti, hospodárili, zabávali sa. Pripomenuli sme ľudom ako vyzerala „izba našich starých rodičov“, zručených ľudí žijúcich v obci. Pre veľký záujem bola sprístupnená ešte tri dni po oslave. Prebehla tiež výtvarná súťaž „Spišský Štvrtok očami detí“ a fotografická súťaž „Spišský Štvrtok mojimi očami“.

Leto 2013 v území MAS LEV telegraficky

KLČOV: 755. výročie obce

*Tam pod Hájikom pekná dedina, tam si žijeme ako rodina
(: Hej, tam nejedna pekná dievčina,
pod bučkom ju už šuhaj objíma :)*

*A tu v Kolčove še radzi mame, každý dzeň sebe šumne špivame
(: Po vyhodňarsky šak sme zo Spiša,
Spišský hrad pri nás to naša pýcha :)*

Takto predstavili obyvatelia Klčova pri príležitosti 755. výročia prvej písomnej zmienky o obci svoju novú hymnu, ktorej úryvok sme vám ukázali.

GRANČ -PETROVCE:

Goralské dni oslávili tento rok už tradične svoj 9. ročník. Prizvané folklórne skupiny a súbory priniesli účastníkom množstvo príjemných umeleckých zážitkov. Tí čo majú „v živote viac šťastia“, si domov odniesli aj pekné ceny z tomboly. Nás ostatných hrial pri srdci pocit, že patríme do skupiny, ktorá ma viac šťastia v láske. Plamene goralskej vatry, ktoré vzplanuli neskoro večer, sú poskytujú ochranu pred zlými silami. Oheň nám dáva teplo a svetlo, prináša potešenie a radosť, ktoré bude pôsobiť v obci až do ďalších osláv.

POĽANOVCE:

Milovníci prírody a všetci tí čo chceli pookriať na tele i na duši sa i tento rok, ktorý je rokom viery a našich vierozvestcov, zúčastnili púte ku krížu na Smrekovicu. Po pobožnosti krížovej cesty a sv. omši bol pre všetkých pripravený chutný guláš na chate Simona. O dobrú náladu sa postarala hudobná skupina FLEŠŠ z Poľanoviec.

DRAVCE:

Majstrovstvá vo varení gulášu už majú v tejto obci tradíciu. Každé družstvo sa snaží počas celého roka vylepšiť vlastný recept, aby v auguste zahviezdil. Tento rok príjemne prekvapili porotu svojim „chutným dielkom“ mladí študenti. Škoda, že sa s nami o ingrediencie na víťazný recept nepodelili. Možno na budúce to budete práve vy, kto si domov odnesie sladkú medailu a pekné ceny.

BIJACOVCE:

Už od rána prilákal Deň sv. Huberta do kaštieľa množstvo návštevníkov. Program bol zaujímavý nielen pre poľovníkov. Po skončení Svätohubertskej omše nasledoval slávnostný sprievod s uloveným jeleňom. Na svoje si tu prišli všetci milovníci prírody bez ohľadu na vek, či pohlavie. Medzi tradičné lákadla opäť patrili ukážky vábenia zveri, práca sokoliarov, kynológov, výstava plemena slovenský kopov, vystúpenia hudobných a tanečných skupín. Atmosféru podujatia dotvárala vôňa poľovníckeho gulášu. Tento rok sv. Hubert - patrón poľovníkov oslávil v Bijacovciach už svoje 13. narodeniny, veríme že aj ďalší ročník nás prekvapí a vrátíme sa opäť.

LÚČKA:

740. rokov od prvej písomnej zmienky o obci Lúčka.

Oslavy začali sv. omšou a následne otvorením zrekonštruovaného obecného úradu, v ktorom privítal starosta obce pozvaných hostí.

Odborná exkurzia v Dánsku pod gesciou Národnej siete rozvoja vidieka Prešovského kraja

Dánsko je najmenšou škandinávskou, ale s Grónskom druhou najväčšou európskou krajinou. Vďaka vhodnej klíme a oceánskemu podnebiu má dobré podmienky pre poľnohospodárstvo, o čom sme sa mohli presvedčiť aj na vlastné oči pri prehliadke nádhornej krajiny. Cestou po kráľovstve sme si pozreli mnohé pamiatky, moderné projekty (lanový park, multifunkčný kultúrny dom, čokoládovňa, využitie morských rias na prípravu zmrzliny), ochutnali sme množstvo špecialít (ryby, morské plody).

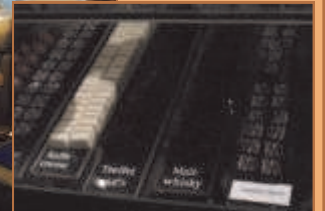
Živočišna výroba sa orientuje na hovädzí dobytok, ale podporou miestnych MAS do danej sféry bola vybudovaná nevedná bizónia farma Ditlevsdal. Tento druh mäsa je pre človeka zdravší, obsahuje menej cholesterolu, viac vitamínov a chuťou sa približuje k hovädzine. Prvé bizónie rodiny boli privezené z Ameriky. Chov týchto, pre Dánsko netypických zvierat, sa rozširuje aj na okolité farmy. Z mäsa sa pripravujú v reštaurácii na farme hotové pokrmy, pričom si v predajni môžete zakúpiť aj bizónie mäso, klobásy, salámu a iné výrobky.

pomery v

ktoré by u nás zrejme hygienici zatvorili, na strane druhej vysoko profesionálna prevádzka čokoládovne, ktorej majiteľ odovzdal nielen svoje skúsenosti, ale celé srdce. Čerstvosť a chuť chrumkavej čokolády cítime na svojich maškrtných jazýčkoch ešte aj dnes. Produkcia sa zameriava predovšetkým na dánsky trh, ale postupne sa snaží preraziť aj do Európy.

Čokoládovňa

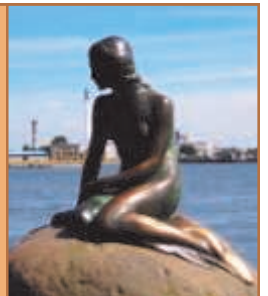

Ocenili sme tiež možnosť navštíviť múzeum H. CH. Andersena. Rodný dom svetoznámeho spisovateľa, básnika a rozprávkara sa nachádza v dánskom mestečku Odense. Nie je preukázané že sa tu naozaj narodil, ale je preukázané, že tu žila jeho matka a babička. V dobe, v ktorej autor žil nebol veľmi príťažlivým mužom, bol veľmi vysoký, mimoriadne štíhly, s dlhým nosom. Dbal však o svoj zovňajšok, nosieval krásne šaty, natáčal si vlasy na papieriky a veľa cestoval. Bol niekoľko krát platonicky zaľúbený, no nikdy sa neoženil a nemal ani potomkov. Vedeli ste, že bol známy nielen darom prerozprávať príbehy, ale nosil aj jednu z prvých zubných protéz? Tá mu však veľmi nesesedela, no napriek tomu sa zachovala len jediná fotografia „bez nej“.

Architektonicky nás zaujal druhý najväčší visutý most na svete, cez ktorý sme cestovali z ostrova Sjaelland na ostrov Fyn. Most STOREBAELT je dlhý 18 km a výška jeho pilierov dosahuje 254 m.

Počas plavby loďou v Kodani sme na kamenistom pobreží spozorovali sochu malej morskej víly. Vravieva sa, že kto ju nevidel, nebol v Kodani. Symbol tohto prístavného mesta patrí medzi najfotografovanejšie objekty. Svojou veľkosťou, jemnosťou, krehkosťou ladí s postavou, ktorú si vysníval sám Andersen.

Najvyšší bod Møllehøj sa vyšplhal len 170 metrov nad hladinu mora. Medzi najznámejšie dánske vynálezy patria aj obľúbená skladačka LEGO, či program na internetové telefonovanie SKYPE.

Dánska vlajka “Dannebrog” je najstaršou vlajkou na svete a pochádza zo začiatku 13. storočia

Jedným z najdôležitejších dopravných prostriedkov v celom Dánsku je bicykel. Benzín je neskutočne drahý. Celá krajina žije zdravým životným štýlom a recyklovaním. Má dokonca najdrahšiu vodu v EÚ.

Úspešne zrealizované projekty v MAS LEV

Obec Spišský Štvrtok: Prírodný ostrovček s posedením pri drevenom kríži

nené schodiskom smerujúcim až ku krížu.

Nepútavý kopček v okolí križovatky získal úpravou svahovitého terénu nový odpočinkový priestor. Čerešne, krušpánový plot, kry, ozdobné trávy spestria a zjemnia vstup do obce a vytvoria oku lahodiace verejné priestranstvo sprístup-

Ubytovanie Relax - Tomáš Sivák TOMIS

Prestavbou nevyužívaného objektu sa vytvorilo ubytovanie na súkromí, pod heslom majiteľa „relax“. Stavebné investície sa týkali interiéru, exteriéru a investície do vnútorného vybavenia. Zlepšením podmienok sa skvalitnil celkový proces poskytovania ubytovacích služieb. Vytvorila sa spálňa, kuchyňa, kúpeľňa, WC, chodba a miestnosť s posilňovacím zariadením. Celkový počet lôžok v zrekonštruovanom objekte je dva. Zariadenie nízko-kapacitného ubytovania zvýšilo príležitosť žiadateľa o finančný príspevok na samozamestnanosť.

Obec Baldovce: „Ani tak nebolo, ani tak nesmie byť, žeby sa naše deti nemali kde zabaviť!“

porozprávať. Drevené lavičky so striškou sú miestom oddychu aj pre turistov.

Názov projektu úplne vystihuje zámer vedenia obce. Lavičky, šmýkačka, kolo-toč, pieskovisko, hoidačky už konečne tešia n a j m e n š í c h „baldovčanov“, ktorí sa majú kde zahrať, stretnúť sa,

Obec Domaňovce: Krajšie srdce Domaňoviec

Pre návštevníkov ako aj pre obyvateľov je možné pozorovať veľké zmeny vo vzhľade centra obce. Nové námestie bolo vytvorené pre oddych a prechádzky. Za povšimnutie stojí aj výsadba okrasných drevín v okolí potoka, lavičky, bezpečné chodníky, parkovacie plochy, ktoré poslúžia v prospech rozvoja kultúrneho a spoločenského života všetkých obyvateľov a turistov.

Mesto Levoča: Vodná nádrž Levoča - vytvorenie priestoru pre realizáciu spoločenských a voľno-časových aktivít

celkovou rozlohou 3 000 m² sa nachádza 3 km od centra Levoče. Mimo letnej sezóny zariadenie ponúka priestor na pasívny oddych, regeneráciu, rekondíciu, aktívny, či pasívny šport. Široká paleta vodných športov medzi ktoré patria člnkovanie, plavba na vodných bicykloch, plážový volejbal, windsurfing sú veľkým lákadlom. Osadením oddychových lávok (10 ks), smetných košov (10 ks) a zakúpením vodných bicyklov (5 ks) sa zlepšila technická vybavenosť strediska.

Levoču ako významnú turistickú destináciu pozná asi každý. Jej okolie je pútavé aj z pohľadu pešej turistiky a cykloturistiky. Mnohé aktivity v meste sú realizované prostredníctvom organizácií a inštitúcií v jeho zriaďovateľskej pôsobnosti. (Vodná nádrž s

Obec Dravce: Revitalizácia centrálného parku „Tri studničky“ - obce Dravce

Park v malej obci nie je len miestom oddychu, relaxu, ale plní aj funkciu stretávania sa ľudí, skrátenia si chvíľ pri posezení so známymi, je miestom prechádzok s deťmi. Okrem všetkých hore uvedených funkcií plní aj reprezentatívnu úlohu, ktorá vyplýva predovšetkým z výhodnej polohy parku, pretože v jeho bezprostrednej blízkosti sa nachádzajú historické budovy (dravecký kostol, historická zvonica) a stavby spoločenského významu (obecný úrad, autobusové zastávky, obchod, pohostinstvá).

Na ojedinelej atmosfére parku sa podieľajú existujúce tri studne s ručnými pumpami, ktoré sa tu zachovali z minulosti. Zachovali sa nám ako nefunkčné architektonické prvky, vhodne dotvárajúce vidiecke územie. Revitalizáciou oplotenia parku sa zvýšila bezpečnosť pre deti, mládež a hlavne starších ľudí, ktorí si cez neho radi krátia cestu.

Čo je nové v OZ MAS LEV

Družstvo MAS LEV

Retrojurmak 2013

Na víkendovú sobotu pomerne od skorého rána, sa posádka kancelárie MAS LEV, v zložení Andrea Hradiská, Katarína Pjatáková, Gabriela Palenčárová, Mariana Malecová spolu s Miroslavom Fabiánom - členom správnej rady MAS LEV, vydala na cestu netradičnej prezentácie svojho územia.

Známe príslovie: "Čo si navaríš, to si musíš zjesť!" sme zmenili na: Čo navarí MAS LEV, to musia zjesť a stráviť obyvatelia MAS ŠAFRÁNu" :-). Za hlavného šéfkuchára sme poverili manažérku Katku. V zmysle povestného čo pokazí šéfkuchár je jeho vinou, prípadná zásluha patrí celému tímu :-)

Konštatujeme, že 20 litrov spišskej polievky s údeným mäsom, na ktorú sme stáli, sa v ochutnávkovom režime minulo v priebehu jednej hodiny po dovarení. Takže buď naozaj chutila, alebo je v území organizátora veľa hladošov.

Spišská polievka s krúpami

Varili sme teda s príchut'ou Šafránu a tiež ochutnali polievky ostatných družstiev, pričom sme radi, že porota bez konfliktov záujmov vyjadrila názor, že naša polievka chutila ako druhá najlepšia, čo je skvelý výkon, najmä ak nevarili profesionáli, ale kancelárske levice a to po prvýkrát v takom obrovskom "kotli", ktorý nám poskytla obec Dlhé Stráže. Domov sme prišli v neskorých večerných hodinách, unavení slnkom, ale s dobrými pocitmi z vydarenej aktivity, v rámci ktorej sa snád po prvýkrát stretli zástupcovia všetkých 4 MAS so štatútom, ktoré pôsobia v Prešovskom samosprávnom kraji, za čo manažérke Natálii a jej tímu ďakujeme. Ceny do súťaže darovala NSRV prešovského kraja, pričom hlavnú cenu si hneď vzali späť, keďže obsadili prvé miesto.

Aj my ďakujeme organizátorom za uvítanie a príjemnú atmosféru!

Kultúrne a gastronomické vizitky Liptova a Spiša

Národný projekt spolupráce medzi MAS LEV a MAS Horný Liptov sa pomaličky chýli ku koncu. DVD s receptami našich typicky spišských jedál dostáva reálnu podobu. Za spoluprácu na príprave jedál ďakujem pani Mgr. Agnese Žižčákovej, Elena Kočišovej, Marte Gondovej, Agnese Hradiskej a Margite Ružbackej z obce Domaňovce. Do digitálnej podoby sme zvečnili prípravu pankúchu, kuľaše, krúbovej polievky a „rungle“. V rámci výstupov projektu je aj novovytvorená brožúrka Gastronomické vizitky Liptova a Spiša, popisujúca stravovanie obyčajných ľudí, ale aj vyššie postavených spoločenských vrstiev, bežný život a sviatky, rôzne spôsoby konzervovania potravín. Prináša nový uhol pohľadu na gastronómiu našich predkov. Tešíme sa už na slávnostné otvorenie bijacovskej izby tradícií, ktorá doplní „putovné múzeá“ v našom území.

V rámci zverejnenej výzvy na opatrenie 4.2 Projekty spolupráce sme podali ďalšie tri projekty. V prípade, že budú podporené čaká nás veľa kreatívnej práce a zaujímavé výstupy a výsledky.

- **Po stopách klenotov LEVa a Šafránu** plánujeme odprezentovať remeslá prešovského regiónu s cieľom vytvorenia spoločných produktov (publikácie, turistické mapy, turistický pas, jarmok, fašiangy, workshopy remesiel, turistický sprievod).
- **Ožijme bohatstvá Matky Země a tradície naši minulosti** predstaví život na sedliackom dvore na našej strane a históriu baníctva na strane partnera, ktorým je MAS Rýmaňovsko.
- **Mlieko a med pre naše zdravie**, v ktorom pôjde o výstavbu Múzea medu v obci Klčov, podporu mliekarov a medárov, realizáciu dňa mlieka na ekofarme, farmárske trhy a veľa iného. K projektu nás oslovila MAS Združenie Západní Krušnohoří. V súčasnosti očakávame ich vyhodnotenie, ktoré prebieha na úrovni Pôdohospodárskej platobnej agentúry.

Dňa 11. 9. 2013 sa Ing. Andrea Hradiská PhD. ako predseda MAS a Ing. Katarína Pjatáková ako manažérka MAS zúčastnila workshopu s názvom „Prístup CLLD v operačných programoch 2014 – 2020“, ktorý sa konal pod organizačnou gesciou Úradu splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti, zastúpeným osobne splnomocnencom p. Filipom Vagáčom, v spolupráci s Priateľmi Zeme – CEPA a PDCS v Banskej Bystrici.

CONTENT
• ABOUT MAS LEV
• ABOUT US (1)
• ACTION STRATEGY AND RECOMMENDATIONS
• BASIC INFORMATION (2)
• BUSINESS DEVELOPMENT (2)
• LEADER DEVELOPMENT (1)
• HISTORICAL MONUMENTS (1)
• HOTELS AND ACCOMMODATION (1)
• INFOTOURISM (1)
• INTERNAL COMMUNICATION (1)
• MEDIA AND PROMOTION (1)
• PARTNER (1)
• OUR TRADITIONS (1)
• REGISTRATION (1)

Najaktuálnejšie informácie z územia MAS LEV si pozrite na blogu MAS LEV, ktorý má už **12 059 VIEWS** a na websídle.

www.maslev.sk

www.maslevoca.blogspot.com

KONTAKT: OZ MAS LEV, o.z., Námestie Majstra Pavla 28, 054 01 Levoča, tel.: + 421 53 4699 066, + 421 53 4699 065, www.maslev.sk, © Počet výtlačkov: 5000 ks, Nepredajné